

Jak na vysoké ceny potravin?

19.4.2023 - Lucie Korbeliusová | DTest

Neviditelná ruka „trhu“

Míra meziroční inflace v březnu oproti únoru mírně klesla, spotřebitelé si však i tak oproti loňsku za položky ze spotřebitelského koše připlatí o 15 % více. Z hlediska cen potravin je situace ještě dramatičtější. Český statistický úřad v březnovém meziročním srovnání zaznamenal nárůst cen základních potravin v řádu desítek procent. Navíc v březnu loňského roku se už do řady cen promítly vysoké ceny energií. Aktuálně zjištěný nárůst je tak nutné vztáhnout k již poměrně vysoké cenové základně. S dozvuky koronavirové pandemie a důsledky ruské agrese na Ukrajině se potýká značná část evropských zemí. Čím to je, že v Česku ceny rostou razantněji než například u našich sousedů?

Příčin je celá řada. Kromě již zmíněných aktuálních vnějších vlivů, se projevují především dlouhodobě opomíjené tržní nerovnosti. Odborníci se shodují, že na trhu s potravinami nepanuje dostatečná konkurence. V České republice se totiž značná část zemědělské půdy koncentruje v rukou velkých obhospodařovatelů, namísto drobných zemědělců a farem. Stejně tak v potravinářské výrobě významné tržní podíly ovládá jen několik subjektů a situace se neliší ani o pomyslné patro níže u prodejců potravin. „V důsledku toho trh neplní řádně svojí funkci a deformuje se v neprospěch spotřebitelů. Každý ze zástupců jednotlivých článků výrobního řetězce, od zemědělců přes zpracovatelský průmysl až po prodejce, tvrdí, že právě on za zdražení nemůže, marži nenavyšuje, naopak je sám obětí růstu nákladů či predátorského jednání jiného článku řetězce,“ poznamenává Eduarda Hekšová, ředitelka spotřebitelské organizace dTest. Při srovnání cen potravin se zahraničím je však třeba vzít v úvahu také rozdílnou daňovou politiku. Zatímco většina potravin je v ČR zatížena 15% sazbou DPH, v Německu je uplatňována 7% sazba DPH a zmíněné Polsko v současné situaci zavedlo dokonce sazbu nulovou.

Jaká opatření mohou spotřebitelům pomoci ušetřit?

1. Plánujte a nakupujte na více dní dopředu

Bezmyšlenkovité nákupy potravin se v dnešní době mohou značně prodražit. Vytvořte si proto jídelníček na týden či dva dopředu a sestavte si odpovídající nákupní seznam. Při nákupu se ho důsledně držte. Tím se vyhnete drobným každodenním návštěvám obchodů, které málokdy skončí nákupem jen toho potřebného.

2. Věnujte pozornost slevovým akcím

Není tajemstvím, že ve slevových akcích lze u nákupu potravin výrazně ušetřit. Odmítnout nákup

zboží, které zrovna není v akci, tedy snížení poptávky po drahém zboží, je také jedním z mála nástrojů spotřebitelů, jímž v tržním prostředí mohou přinutit prodejce snížit ceny.

3. Méně je někdy více

Česká republika se dlouhodobě umísťovala v mezinárodních srovnávacích žebříčkách na předních příčkách v plýtvání jídlem a přejídání, resp. obezitě. Podle posledních ukazatelů již potravinami plýtváme méně, z hlediska obezity však stále není co slavit. Opomíjeným aspektem je také skutečnost, že s přibývajícím věkem se mění množství energie, které naše tělo ke správnému fungování potřebuje. Nabízí se proto zapojit kalorické tabulky a s přihlédnutím k fyzické aktivitě dodat tělu přesně to, co skutečně potřebuje.

4. Když nemáte papriku, dejte tam...

Cizrna či čočka mohou být cenným zdrojem bílkovin, namísto drahého masa. Zaměřte se také na sezónní zeleninu a ovoce.

5. Nakupujte v zahraničí

V současné době se přinejmenším v příhraničních oblastech s Polskem nabízí využít tamní situace a nakupovat potraviny za nižší ceny. Předtím než se k sousedům vypravíte, si ovšem dobře spočítejte, zda se vám cesta vzhledem k nákladům na dopravu skutečně vyplatí.

Pokud se spotřebitelé potřebují při nákupu orientovat ve zkratkách a značkách uvedených na potravinách, mohou použít Katalog spotřebitelských značek dTestu. Další otázky spotřebitelům zodpoví poradci dTestu v bezplatné spotřebitelské poradně, a to elektronicky na www.dtest.cz/spotrebitelska-poradna nebo telefonicky na číslo 299 149 009.

dTest, o.p.s. je největší českou spotřebitelskou organizací, která v ČR působí již od roku 1992. Je vydavatelem spotřebitelského časopisu dTest, na jehož stránkách jsou publikovány výsledky nezávislých a objektivních testů produktů, varování před nebezpečnými a zdravotně závadnými výrobky, informace o spotřebitelských právech a rady, jak tato práva účinně uplatňovat. dTest je součástí mezinárodní organizace International Consumer Research and Testing (ICRT) a evropské spotřebitelské organizace BEUC.

Poradenská linka časopisu dTest – 299 149 009 – je v provozu každý pracovní den od 9 do 17 hodin a spotřebitelé na ní mohou konzultovat s právními poradci časopisu dTest nejrůznější spotřebitelské problémy, a to za cenu běžného tarifu volání. Od spuštění v roce 2010 této možnosti využily již statisíce spotřebitelů a poradenská linka časopisu dTest se tak stala první a nejvyhledávanější cestou k řešení potíží, se kterými se zákazníci na trhu setkávají.

<https://www.dtest.cz/clanek-10146/dtest-jak-na-vysoke-ceny-potravin>